

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

791.45

Szerző:

Cím: *A mozik ügye szóbakerül a Ház első ülésén*

Forrás:

Magyarország

Pop.
(Hely)

1921 *11* / 12
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Hely

Idő

1921

Személy

Helyszám

A mozik ügye szóbakerül a Ház első ülésén

Néhány kirívó példa a rendelet intézkedéseiről — A filmgyárak ma beszüntették a munkát és bojkott alá helyezik az Angol-Magyar Filmtársaságot — Az érdekeiket a mozikérdés törvényhozási uton való megoldását követelik

Budapest, április 11.

(A Magyarország tudósítójától.) A mozirendelet váratlan végrehajtása, amelyről a Magyarország szombati számában adtunk hírt, mint ez előrelátható volt, nemcsak az érdekelttek körében keltett nagy nyugtalanságot, de érihető megdöbbenést váltott ki azoknál a politikai és jogászai tekintélyeknél is, akik a rendeletben a tulajdonjog ellen intézett példátlan támadást látnak. Nyilvánvaló volt és sokéves gyakorlatban ugyszólván jogszorkássá lett, hogy a moziengedély nem határidőhöz kötött jog, mert azt ugyszólván automatikusan időről-időre meghosszabbították, ami természetes is, mert hiszen a vállalkozók nagy összegeket építettek be a mozikba, vállalatukat folyton fejlesztették, ezt pedig nem tehetnék volna, ha az a veszély fenyegeti őket, hogy az engedélyt esetleg megvonják tőlük. Ennek tulajdonítható, hogy a magyar moziszakma ugyszólván néhány év alatt oly paratlanul gyors fejlődést mutatott. Ha az engedélyeseknek attól kellett volna tartaniok, hogy rövid idő után megvonják tőlük az engedélyt, akkor nem fektettek volna oly nagy összegeket vállalatukba és akkor a magyar mozi nem állna azon a színvonalon, mint amilyen ma áll.

A mozirendelet végrehajtásának hirtelen sürgősségét senki nem tudja megérteni. Teljesen értelmetlen ez a sürgősség, a belügyminiszternek ez a márió-holnapra való intézkedése, amely egyenesen ellentétben áll azzal a kijelentésével, hogy rezíció alá fogja venni a rendeletet és ellentétben áll Tomcsányi minisztertanácsainak, a pénzügyminiszternek és a külügyminiszternek azzal az ígéretével, hogy a rendelet sérelmes intézkedéseinek reparációja érdekében mindent el fognak követni.

Előrelátható volt, hogy az egész magyar moziszakma szolidárisan jár el a rendelettel szemben.

A filmgyárak ma beszüntették a munkát. Intézkedés történt aziránt, hogy az Angol-Magyar Filmtársaságot, amelynek feltűnően nagy szerepe van a mozirendelet körül, bojkottálják és ez a társaság máttól fogva ne kapjon filmet.

A filmvállalatok alkalmazottai, mintegy háromezer ember, e héten közös értekezletet tartanak, amelyen foglalkozni fognak veszélyeztetett helyzetükkel, sérelmeiket memorandumba foglalják és orvoslást kérnek. A moziszakmák pedig küldöttségileg keresik fel az egyes politikai pártok vezetőit és azt fogják szorgalmazni, hogy

ezt a kérdést ne rendelet után, hanem törvényileg szabályozzák.

Ismeretes, hogy a rendeletet annak idején azaz a látszólagos atenciával készítették, hogy a hadirokkantakon, hadiözvegyeken és hadiárvaikon segítsenek és hogy őket kereselthez juttassák. A Pesti Napló vasárnapi számában közli az új ötvenhét engedélyes névsorát és ebből a névsorból kitűnik, hogy a mozirendelethez a hadiözvegyeknek, hadirokkantoknak és hadiárvaoknak semmi köziük. Nyilvánvaló, hogy ez csak tetszelős jelszó volt, hiszen a névsorból kiderül, hogy jötegy magánvállalatok és társadalmi egyesületek kapták az új engedélyeket. A meglepően előnyben részesített Angol-Magyar Filmtársaság, mint most utólag kiderült, nemcsak Budapesten kapott hat engedélyt, hanem még két engedélyt kapott; megkapta a pestujhelyi Hadik-mozgót és Kispesten a Sárkány-utca 48. sz. alatti mozit.

Arra nézve, hogy kiktől vettek el mozikat, néhány jellemző adatot sorolunk fel.

A Népszínház-utcai Vig mozgót elvették Varsányi Elemér nevű hadirokkanttól, aki a háborút végigküzdötte, később fogságba esett, majd mint rokkant hazatért, ellenben a szomszédságában levő Eldorádó mozgót, amely Pásztori M. Miklósnak tulajdona, meghagyják a régi tulajdonosnak. Pedig Pásztori M. Miklós nem a moziból tartotta fenn családját, mint Varsányi Elemér, mert Pásztori igazgatója a Corvin-filmgyárnak is és azonkívül jövedelmező virágüzlete van.

Érdekes az Excelsior mozgó esete, amely valamikor özv. Mészáros Imréné tulajdona volt. Özv. Mészárosné eladta a mozgót Radv Maller osztrák cégnek, amely viszont bérbeadta özv. Duchange Manonénak, egy szegény asszonynak, aki ebből tartotta fenn családját. A rendelet most özvegy Duchangenétől elvette a mozgót és ingyen visszavádia özvegy Mészáros Imrénének.

A Damjanich-Mozgót, egy kétszázhusz személyes kis mozgót, egy ezredes kapta. A régi tulajdonos egész családját ebből tartotta fenn. A felesége a pénztárnál ült, a leánya jegyszedő volt és a fia kezelte a gépet. A Nemzeti-Mozgót egy Horváth József nevű azaz százalékos rokkanttól vették el. A Meteor-Mozgót egy Erőthal Ferencné nevű asszonytól vették el, akinek munkakeptelen az ura, hatgyermekes családját tartotta fenn belőle. Három fia a haretéren küzdött.

Egyelőre ezeket a kirívó eseteket tudtuk meg.

A mozirendelet váratlan életbeléptetése megütöztetést keltett a Kisgazdapártban is, amelynek eggrésze már kezdettől fogva nincs megelégedve Tomcsányi Vilmos Pál Felügyminiszteri működésével. Különösnek találják, hogy egy miniszter, mikor kormányválságról van szó, illetve, mikor valószínű, hogy az ideiglenesen betöltött tárcát tovább vezetni nem fogja, hirtelen egyik napról a másikra kiadion egy ilyen rendeletet. A párt egyik vezető tagja, aki az eddigi kormányokban minisz-

teri állást is viselt, a következőket mondotta munkatársunknak:

— Az egész rendeletet abszurdumnak tartom és nem hiszem, hogy az ideiglenes belügyminiszter intézkedése miatt a jelenlegi moztulajdonosok sérelmeik orvoslására a bírósághoz fognak fordulni és kártérítési pert indítanak, akkor az állam bizony sok pénzt fog fizetni.

Megkérdeztük a rendelet életbeléptetésére vonatkozólag Rassay Károly nemzetgyűlési képviselőt, aki ez ügyben tudvalevőleg annakidején interpellált. Rassay a következőket mondotta munkatársunknak:

— Ma is azt mondom, amit kezdettől fogva mondtam: a rendeletet a magántulajdonba ütközőnek tartom. Teljesen meglepő, hogy a rendeletet egy lemondásban lévő miniszter így sürgősen végrehajtsa. Igazán az ildomoság kérdése, hogy ilyen elvi jelentőségű kérdés elintézését egy lemondó miniszter ne az utódjára hagyja. Az ellenzék nevében már a Ház első ülésén módot fogok keresni arra, hogy az ügyet szóvátegyem. Ennek kapcsán szóvá fogom tenni azt is, hogy a belügyminisztérium más engedélyekkel is hasonló szellemben járt el.

Véleményem szerint a mozisok kártérítési perekkel fogják jogaik orvoslását megkísérelni. Ehhez elég támpontot nyújt nekik magának a belügyminiszternek a kijelentése, amelyet interpellációra adott válaszában tett. Ebben a kijelentésben a belügyminiszter elismerte, hogyha valakit a rendeletből kifolyólag kár ér, jogában áll a kár okozójával szemben igényeivel fellépni. Azt elfelejtette a belügyminiszter, hogy a kárt ebben az esetben az állam okozta és a független bíróság lesz hivatva eldönteni a kincstár anyagi felelősségét ebben a kérdésben.